

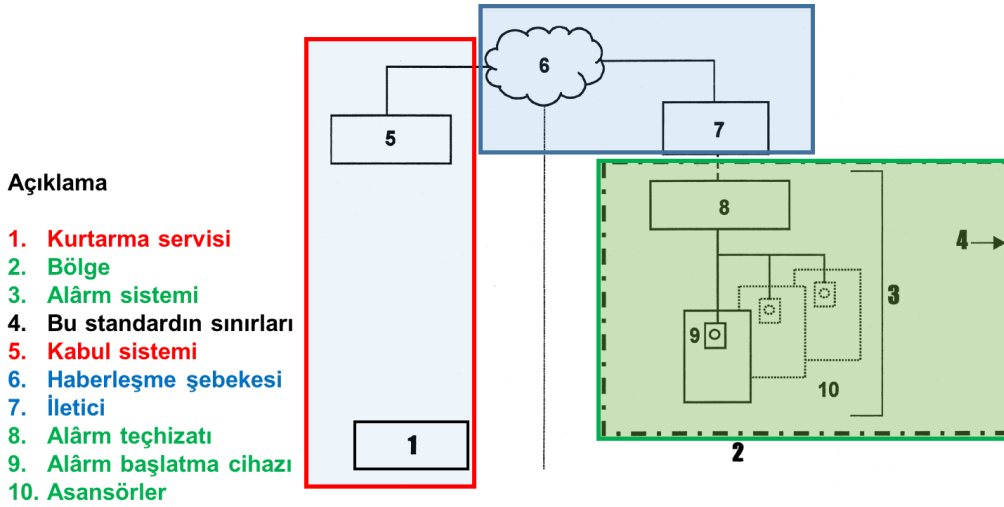
TS EN 81-28 STANDARDI UYGULAMASI NASIL OLMALI.

2014/33 Asansör Yönetmeliği Ek 1 Madde 4.5 “Kabinler, **kurtarma hizmeti** ile kalıcı irtibatı sağlayan çift yöllü haberleşme ve sesli alarm donanımına sahip olmalıdır.” demektedir. Bir **Kurtarma Hizmeti** ile kalıcı irtibatın sağlanmış olmasını istenmektedir. Bu madde de **üzerinde durulması gereken** irtibat sisteminden çok **Kurtarma Hizmeti Sağlayıcısı** olmalıdır. Aynı durum TS EN 81-20 standardında;

“Madde 5. 12.3 Acil durum alarm tertibatı ve çift yönlü haberleşme sistemi

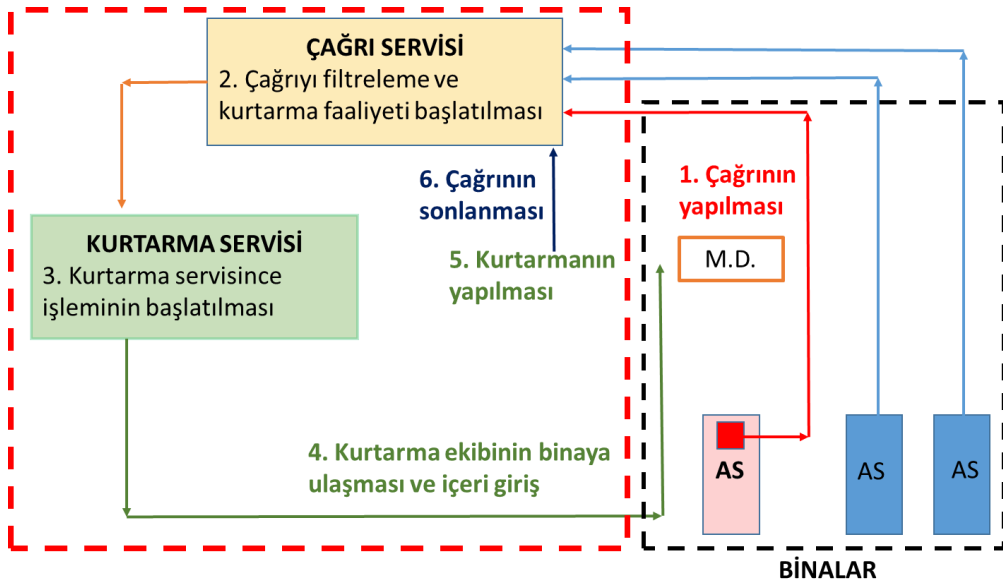
5.12.3.1 Bir kurtarma çalışmasında iki taraflı ses iletişimine müsaade eden kalıcı teması sağlayan EN 81-28’e uygun olarak bir uzaktan alarm sistemi monte edilmelidir (ayrıca bk. Madde 5.2.1.6).”

diyerek belirtilmektedir. Bu sistem TS EN 81-28 standardı Ek A da karşılıklı haberleşmeye ait bir örnek olarak aşağıdaki gibi verilmiştir.

Şekil A.1 – Asansör/asansörler ve kurtarma servisi arasında karşılıklı haberleşmeye ait örnek (Kırmızı ve mavi karelerdeki yapıların varlığı kabul edilmiştir.)

Bu çizimde **kırmızı kutu** ile işaretlenmiş olan 1. Kurtarma Servisi ve 5. Çağrı Kabul Sisteminin var olduğu kabul edilmiştir. Gene aynı şekilde **mavi kutu** ile işaretlenmiş olan 6. Haberleşme şebekesi ve 7. İleticinin de sistemde çalıştıkları varsayılmıştır. Standart “4. Bu standardın sınırları” olarak belirtilen **yeşil kutu** ile işaretlenmiş olan kısmı tanımlamaktadır. TS EN 81-28 e göre sistemin çalışmasını ve akış şemasını çizersek aşağıdaki gibi bir şema oluşmaktadır.

Sistemde bir alarmın aktif hale getirilmesi söz konusu olması durumunda önce alarmın teknik filtrelemesi yapılmaktadır. Bu durum madde 4.1.6 da belirtilmiştir.

“4.1.6 Alarm filtreleme

Alarm sisteminin alarm başlatmalarını filtrelemesini sağlamak için tedbirler alınmalıdır

Bu amaç için, aşağıdaki verilen hususların herhangi biri gerçekleştiğinde, filtre, alarmı ortadan kaldırma özelliğinde olmalıdır:

1. Kabin, bir kilit açma bölgesinde iken ve kabin ve durak kapıları tamamen açık olduğunda,
2. Kabin hareket hâlinde iken ve kapılar sonraki durakta durunca açılacaksa.

Alarm başlatma cihazı 3 saniyeden kısa bir süre için basıldığında alarm başlatmalarını filtrelemesi için tasarlanabilir.

Alarm sisteminin manuel testine izin vermek için, alarm başlatma cihazı 30 saniyeden uzun olmayan ayarlanabilir bir süre için sürekli olarak basıldığında filtre atlanır. Bununla birlikte, bakım ve / veya onarım sırasında başlatılan alarmlar kaldırılmaz.

Alârm sistemi aynı zamanda, kurtarma servisinin alârmın filtrelenmesini devreden çıkarmasına ve yeniden devreye almasına izin veren araçlarla donatılmalıdır.”

Bu alarm filtrelemesi yapıldıktan sonra eğer asansör yukarıda bahsedilen 1 ve 2 fıkralarındaki şartta değilse, çağrı merkezi gelen alarm isteğini 5 dakika içinde cevaplamalıdır. Kabinde ki bilgilendirme ve işlemler 4.1.5 maddesinde belirtilmiştir.

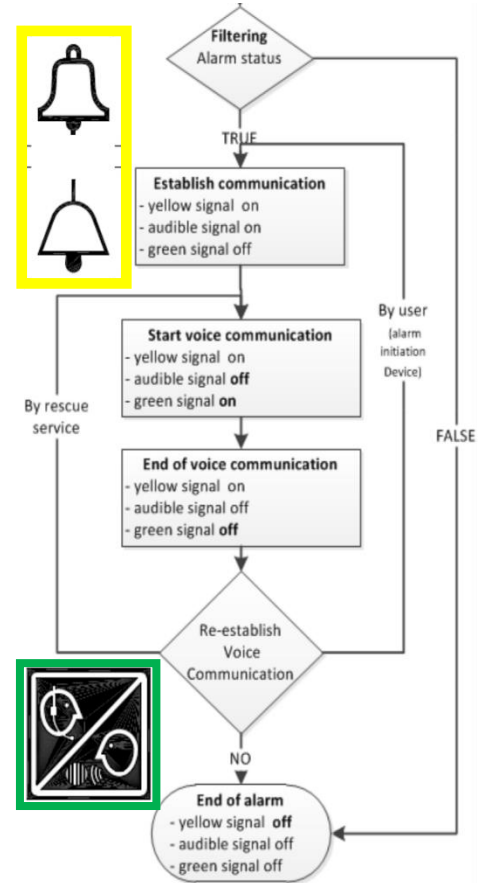
Alarm isteği filtrelemeden geçtiği takdirde ISO 4190-5:2006 uyarınca kabin içinde **sarı bir grafik sembolü**, Tablo C. 1, No 1, **bir alarm gerçek bir alarm olarak doğrulandığında filtrelemenin bitiminden alarmın sonuna kadar yanar.**

Bu esnada 35 dB(A) ile 65 dB(a) arasındaki kaynaktan 1m'de bir ses basıncı seviyesine sahip sesli bir sinyal, bir alarm gerçek bir alarm olarak doğrulandığında, yani filtrelemenin bitiminden sonra, sesli iletişim kuruluncaya kadar site koşullarına uyacak şekilde devreye girmelidir. Ayarlanabilir akustik sinyalin sürekli olması gerekmez;

ISO 4190-5:2006, Tablo C. 1, No 8 uyarınca **yeşil bir grafik sembolü**, sesli iletişim sırasında aydınlatılmış olmalıdır. Görünür ve sesli sinyallerin çalışmasını TS EN 81-28 Şekil 1'de açıklamıştır.

Bu haberleşmede çağrı merkezi gelen acil durum çağrısını irdeler. Bu bir çocuk veya meraklı bir misafir veya alkollü bir kişi tarafından yapılmış aldatici bir çağrı değilse kurtarma servisine haber verir.

Kurtarma Servisi Bu çağrı merkezine bağlı çalışan, özel bir servistir ve 1 saat içinde kurtarmanın yapılacağı binaya gitmesi gerekmektedir. Acil durum sinyali geldiğinde çağrı merkezi bunun hangi binadan yapıldığını ayırt edebilmeli ve kurtarma servisini buraya yönlendirmelidir. Kurtarma servisinin bu binaya ait binaya giriş protokolüne uygun şekilde binaya girmesi gerekir. Bunun içinde bu binanın bu servis ile daha önceden haberleşmiş veya anlaşmış olması gerekir. **Çünkü bu kurtarma servisi isteğe bağlı ve ücretli bir servistir.** Anlaşma yapan binalara verilir ve ücreti anlaşmaya bağlı olarak binadan tahsil edilir. Binalar hukuki olarak zorunlu tutulmadıkları sürece bu anlaşmayı yapip yapmamakta serbesttirler.

ASFED Bünyesinde EN 81-28 ile ilgili yapılmış olan çalıştayda Avrupadaki uygulamalar incelenmiştir. Bunların içinde en yaygın olan kullanım İspanyada yapılmaktadır. İspanya için durum şöyle belirtilmiştir.

İSPANYA uygulamasında sistemler özel bir firma tarafında monte edilmekte, cihaz ve hatlar için herhangi bir ücret talep edilmez iken, herhangi bir mahsur kalma durumunda oluşan acil durum araması ve takibindeki kurtarma faaliyeti saat ücreti hesabı tesis sahiplerine veya montaj firmalarına fatura edilmektedir.

TS EN 81-28 Standardını uygulamaya çalışan az sayıdaki ülkede de durum bundan farklı değildir.

İTALYA; Beş büyük çağrı merkezi olduğu ve yerelde de küçük organizasyonların bulunduğunu ve ölçek olarak büyük firmaların kendi içinde çağrı merkezi ve kurtarma servisi çalıştırmaktadırlar.

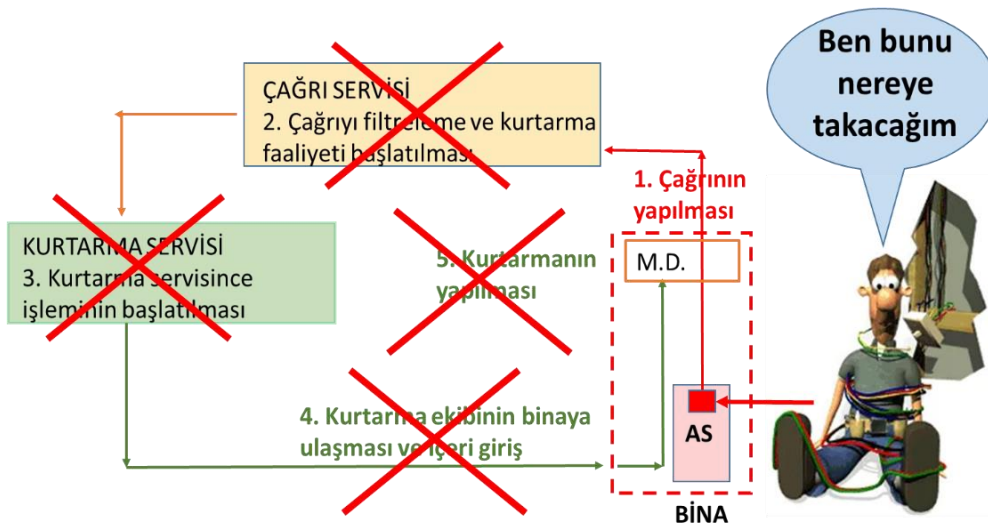
ALMANYA; Firma dâhilinde veya Acil Kurtarma Servisi bünyesinde yapıldığı biliyoruz. Almanya'da bazı firmalar cloud üzerinden çağrı merkezi hizmeti vermektedirler. Almanya'da 24 saat kurtarma hizmeti firma tarafından sağlanamayan tesislerdeki asansörler "NOTZENTRUM" ismi ile çağrı ve kurtarma merkezlerine kayıt edilmektedir.

İSVİÇRE; Firma bünyesinde oluşturulmuş Acil Kurtarma Servisi ve Küçük ölçekli firmalar için gece bekçilerine yönlendirildiği bilinmektedir.

Yukarıda da görüldüğü gibi en yaygın kullanım kurtarma faaliyetinin bakım firmalarının bünyelerinde çözülmesidir. **Türkiyede binanın istemesi durumunda bir çok bakım firması 7/24 kurtarma servisi vermektedir.** Binalar bakım fiyatına göre daha küçük bir ek bir ücret ödeyerek bu servisi almaktadır. Buna bile katılmayan binaların bu servisi alacakları biraz şüpheli bir durumdur. Bu servis teklif edildiğinde her binada kurtarmayı yapacak birkaç kişinin varlığından bahsedilip, teklif geri çevrilmiştir.

Türkiyede sistemin genel durumu nasıldır diye incelersek ;

Çağrı Servisi ve filtreleme sistemi ile buna bağlı Kurtarma Servisleri henüz kurulmamıştır yani faal değildir. Kurtarma servislerinin binaya ulaşma protokolleri yapılmamıştır. **Çağrı kontrol ve çağrı sonlandırma sistemleri faal değildir.** Bu sistem sadece bir telefon hattı alıp bunu her hangi bir kişinin hattına bağlamakla çözülemez. Kim bu hattın doğrudan kendi telefonuna bağlı olmasını ister ki. Bu yazılanlardan böyle bir sisteme karşı olduğum çıkarılmasın ama diğer sistemler olmadan sadece asansöre bir acil çağrı cihazı taktırmanın çok da akıllıca olacağını düşünmüyorum. Bu cihaz kendi başına kurtarma yapamaz ki. Önce çağrı ve kurtarma servisleri kurulmalıdır. İspanyada olduğu gibi zaten bu cihazları daha sonra bu firmalar ücretsiz takmaktadır. **Bu cihazın takılma işlemini baştan asansör sahibine yüklemek bana çok doğru gelmiyor.**

TS EN 81-28 Standardına göre çalışan kurtarma faaliyeti ücretli özel bir servis olup karşılıklı anlaşmaya tabii olarak çalışmaktadır. İsteyen katılır ama herkesi baştan zorunlu tutmak çokda uygun olmamaktadır.

Gene benzer şekilde kuyu dibi için de aynı zorlama yapılmaktadır.

“5.2.1.6 Acil durum çıkışı

Kuyuda mahsur kalmış kişi/kişilerin kurtulması için hiçbir vasıta sağlanmamışsa, EN 81-28’e göre alarm sistemi için sığınma alanından/alanlarından kullanılacak şekilde alarm başlatma cihazları, mahsur kalma tehlikesinin bulunduğu yerlerde montajı yapılmalıdır (bk. Madde 5.2.1.5.1, Madde 5.2.6.4 ve Madde 5.4.7).”

Bu maddeyle ilgili olarak Bakanlığın, Genel Müdür Sayın Mehmet Özdemir vasıtasıyla yaptığı bir açıklama vardır. Bu açıklamada “*Ek 5/B nin 3.2.1 maddesinde yer alan “kuyu içinde mahsur kalan kişilerin acil kurtulması veya kurtarılması” ile ilgili kontrol kriterleri doğrultusunda kuyu dibi alarm butonunun montajının gerçekleştirilmesi durumunda TS EN 81-28 gerekliliklerinin aranması gerekmektedir. İlgili mevzuat gereği kuyu dibi alarm butonu zorunlu olmakla birlikte söz konusu tertibata ilave olarak kuyu dibinde iki yönlü haberleşme sisteminin de bulunmasında bir sakınca bulunmamaktadır”* denmektedir. Kuyu dibinde alarm tertibatının bulunması durumunda Yetkili Kurumun açıklamasına bağlı olarak çift yönlü haberleşme istenmemesi gerekir.

Gene TS EN 81-28 ile bağlanmaya çalışılan Madde 5.12.3.2.de bahsi geçen konunun bu uygulama ile ilgisi yoktur. Kuyu boyunun 30 mt yi geçmesi durumunda kurtarmanın yapılacağı yer **(asansördeki makine dairesi veya acil kurtarma sisteminin olduğu kumanda panosu)** ile kabin arasında iki yönlü haberleşme istenmektedir. Bu sadece asansördeki kurtarma operasyonu ile ilgili bir durumdur. Çağrı servisi ile ilgili değildir.

“TS EN 81-20 5.12.3.2 Kabin içi ile acil durum müdahalesinin yürütüldüğü yer arasında doğrudan sesli haberleşmenin mümkün olmadığı veya asansörün hareket güzergah mesafesinin 30 m’yi geçtiği durumlarda, kabin içi ile acil durum müdahalesinin yürütüldüğü yer arasında Madde 5.4.10.4 ‘te belirtilen acil durum kaynağından beslenen çift yönlü haberleşme sistemi veya benzeri bir sistem tesis edilmelidir.”

Son dönemde firmalarımızı, bina sahiplerini, muayene kuruluşlarını son derece fazla meşgul eden bu sorunun akılcı bir şekilde ele alınacağını ve çözüleceğini umuyorum. Uygulaması tarafların karşılıklı anlaşmasına bağlı olan bu özel servis yapılanmasında daha biraz zamana ihtiyaç olduğunu düşünüyorum. Bu konuda ısrarcı olan arkadaşlarımızın önce Çağrı Servisi ve Kurtarma Servislerinin kurulmasında öncü olmalarının daha çözüme yardımcı olacağını düşünüyorum. Olmayan sistem için kimseyi zorlayıp boşa para harcatmayalım.

Kazasız belasız çalışmalar diliyorum,

Kolay gelsin,

Serdar Tavaslıoğlu

Elk. Müh.